

AKADEMİK YÜKSELTİLMELERDE ULUSAL YAYINLAR NE KADAR ÖNEMLİ ?

Korhan TAVİLOĞLU

Resmi verilere göre 1981-2005 yılları arasında Türkiye kaynaklı bilimsel yayın sayısında 25 kat artış gözlenmiş ve Türkiye kaynaklı bilimsel yayınlara uluslar arası yapılan atıflarda ise 46 kat artış olmuştur (1). Türkiye adresli bilimsel yayınlarda belirgin değişiklik olduğu gözlenmektedir. 1970'li yıllarda yaklaşık yüz kadar yayın ile dünya sıralamasında 48. olan ülkemiz, 2003'de 11,580, 2004'de 13773 yayın sayısına ulaşarak 20. sıraya çıkmıştır. Yayın anlamında ülkemizin dünya bilimine katkısı, 1998 yılında binde 5 iken, 2004'de yüzde 1.1'e yükselmiştir (2). Son yıllarda bilim insanlarının akademik performanslarının değerlendirilmesinde başlıca üç ölçüt kullanılmaktadır (3).

- 1-Uluslar arası bilimsel dergilerde yayınlanan yayın sayısı
- 2-Yayınlara bilim dizinlerince taranan bilimsel dergilerde yayınlanması
- 3-Yayınlara yapılan atıfların sayıları

Uluslar arası yayınlarımızda bu artışta mutlaka ülkemizde son yıllarda geçmişe oranla yabancı dillerin daha sık bilinir olması, elektronik çağda bilgiye daha rahat erişme, dış ülkeler ile ilişkilerimizin daha sıklaşması, ülkemizde son 20 yılda düzenlenen kongre, sempozyum ve konferans gibi bilimsel etkinliklere davet edilen yabancı bilim adamlarının ülkemize bakış açılarının değişmesi mutlak etkili olmuştur. Ancak, kanımca bu başarıda en büyük etken üniversitelerimiz tarafından konulan akademik yükseltme kriterleri olmuştur. Bu başarı ile paralel olarak, sağlık alanında bazı ulusal dergilerimiz uluslar arası bazı indekslere girme başarısını yakalamışlardır (Tablo 1-5). Bu başarı beraberinde ülkemizden çıkan uluslar arası indekslere giren yayın sayısını arttırmıştır. Bu başarı beraberinde bazı olumsuzlukları da getirmiştir. Bunların başında ulusal dergilerimizin büyük bir bölümünün yayınlayacak makale sıkıntısı çekmesi ve yazarlar için ana dillerinde yayın yapmanın cazibesini yitirmesi sıralanabilir.

Aralık 1994'de TÜBİTAK Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu bünyesinde, Sağlık Bilimleri alanında ulusal bir dizinleme sistemini ülkemize kazandırmak, yurtiçi yayın kalitesini yükseltmek, dergilerimizin uluslar arası düzeyde kabul görmesini sağlamak ve belirlenen kriterlere göre dergileri standardize etmek için "Türk Tıp Dizini"nin oluşturulması amacıyla "Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu" çalışmalarına başlamıştır (3). Bugüne dek TÜBİTAK Türk Tıp Dizini kapsamında çok ciddi çalışmalar yapıldığı ve ülkemize dergiciliğine çok olumlu katkılar sağladığı bilinen bir gerçektir.

Editör yardımcılığını yürütmekte olduğum Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi de öncelikle

Prof.Dr. Korhan TAVİLOĞLU
İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi AD, İstanbul
korhan@taviloglu.com

Tablo 1. Index Medicus (Pubmed)'de yer alan Türkiye kaynaklı dergiler

1. The Turkish Journal of Pediatrics
2. Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi
3. Ağrı Dergisi
4. Diagn Interv Radiol
5. Türk Psikiyatri Dergisi
6. The Turkish Journal of Gastroenterology
7. Türkiye Parazitoloji Derg
8. Acta Orthopeda
9. Mikrobiyoloji Bülteni
10. Turkish Neurosurgery
11. Kulak Burun Boğaz İhtisas Dergisi
12. Anadolu Kardiyoloji Dergisi

Tablo 2. Science Citation Index- Expanded'da yer alan Türkiye kaynaklı dergiler

1. The Turkish Journal of Pediatrics
2. Journal of Sports Science and Medicine
3. Türk Psikiyatri Dergisi
4. Turkish Journal of Medical Sciences
5. The Turkish Journal of Gastroenterology
6. Mikrobiyoloji Bülteni

Tablo 3. 2005 yılına ait Tıp Fakültelerinden gerçekleştirilen SCI-Expanded kapsamındaki yayınlar (yayın sayısına göre) (6)

Tıp Fakültesi	İl	Öğretim üyesi sayısı	Yayın sayısı
1. Hacettepe	Ankara	365	869
2. İstanbul	İstanbul	314	508
3. Cerrahpaşa	İstanbul	332	419
4. Dokuz Eylül	İzmir	351	399
5. Ege	İzmir	447	344
6. Ankara	Ankara	426	337
7. Başkent	Ankara	178	311
8. Gazi	Ankara	350	288
9. Atatürk	Erzurum	196	234
10. Akdeniz	Antalya	242	217
11. Fırat	Elazığ	159	215
12. Çukurova	Adana	184	177
13. Mersin	Mersin	186	176
14. Selçuklu	Konya	640	162
15. Trakya	Edirne	175	160
16. Kocaeli	Kocaeli	196	156
17. Erciyas	Kayseri	188	156
18. Yüzüncü Yıl	Van	93	151
19. İnönü	Malatya	173	149
20. Süleyman Demirel	Isparta	168	147
21. Marmara	İstanbul	210	136
22. Ondokuz Mayıs	Samsun	254	135
23. Uludağ	Bursa	230	133
24. Dicle	Diyarbakır	197	114
25. Harran	Urfa	76	102
26. Celal Bayar	Manisa	158	97
27. Pamukkale	Denizli	135	97
28. Gaziantep	Gaziantep	136	89
29. Karaelmas	Zonguldak	111	88
30. Kırıkkale	Kırıkkale	102	87
31. Osmangazi	Eskişehir	181	81
32. Kocatepe	Afyon	115	79
33. Adnan Menderes	Aydın	147	67
34. Cumhuriyet	Sivas	162	65
35. Sütçü İmam	K Maraş	66	58
36. Fatih	Ankara	33	29
37. Maltepe	İstanbul	29	15
38. Yeditepe	İstanbul	74	14
39. Gaziosmanpaşa	Tokat	72	14
40. Ufuk	Ankara	23	2

Tablo 3. 2005 yılına ait Tıp Fakültelerinden gerçekleştirilen SCI-Expanded kapsamındaki yayınlar (öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre) (6)

Tıp Fakültesi	İl	Öğretim üyesi sayısı	Yayın sayısı	Öğretim üyesi başına yayın sayısı
1. Hacettepe	Ankara	365	869	2,380821918
2. Başkent	Ankara	178	311	1,747191011
3. Yüzüncü Yıl	Van	93	151	1,623655914
4. İstanbul	İstanbul	314	508	1,617834395
5. Fırat	Elazığ	159	215	1,352201258
6. Harran	Urfa	76	102	1,342105263
7. Cerrahpaşa	İstanbul	332	419	1,262048193
8. Atatürk	Erzurum	196	234	1,193877551
9. Dokuz Eylül	İzmir	351	399	1,136752137
10.Çukurova	Adana	184	177	0,961956522
11.Mersin	Mersin	186	176	0,946236559
12.Trakya	Edirne	175	160	0,914285714
13.Akdeniz	Antalya	242	217	0,896694215
14.Fatih	Ankara	33	29	0,878787879
15.Sütçü İmam	K Maraş	66	58	0,878787879
16.Süleyman Demirel	Isparta	168	147	0,875
17.İnönü	Malatya	173	149	0,861271676
18.Kırıkkale	Kırıkkale	102	87	0,852941176
19.Erciyes	Kayseri	188	156	0,829787234
20.Gazi	Ankara	350	288	0,822857143
21.Kocaeli	Kocaeli	196	156	0,795918367
22.Karaelmas	Zonguldak	111	88	0,792792793
23.Ankara	Ankara	426	337	0,791079812
24.Ege	İzmir	447	344	0,769574944
25.Pamukkale	Denizli	135	97	0,718518519
26.Kocatepe	Afyon	115	79	0,686956522
27.Gaziantep	Gaziantep	136	89	0,654411765
28.Marmara	İstanbul	210	136	0,647619048
29.Celal Bayar	Manisa	158	97	0,613924051
30.Dicle	Diyarbakır	197	114	0,578680203
31.Uludağ	Bursa	230	133	0,57826087
32.OndokuzMayıs	Samsun	254	135	0,531496063
33.Maltepe	İstanbul	29	15	0,517241379
34.Adnan Menderes	Aydın	147	67	0,455782313
35.Osmangazi	Eskişehir	181	81	0,447513812
36.Cumhuriyet	Sivas	162	65	0,401234568
37.Selçuklu	Konya	640	162	0,253125
38.Gaziosmanpaşa	Tokat	72	14	0,194444444
39.Yeditepe	İstanbul	74	14	0,189189189
40.Ufuk	Ankara	23	2	0,086956522

Türk Tıp Dizininde ve ardından Index Medicus / Pubmed (2001 yılından beri) ve Excerpta Medica / Embase indekslerinde (2005 yılından beri) yer almıştır. Dergimizin Index Medicus'a girmesini takiben gönderilen yayın sayısında adeta bir patlama yaşanmıştır. 2008 yılının tüm sayılarında yayımlanacak makaleler şimdiden dizilmiştir. İngilizce gönderilen makalelerin oranı % 24 ve yurtdışından gönderilen makalelerin oranı ise % 18'dir. Ancak, tüm bu gelişmelere karşın kriterlere uygun olmamıza karşın Science Citation Index – Expanded kapsamına girme başarısını yakalayamadık. Bu amaçla yayınların tamamını İngilizce yayımlama stratejisini tartıştık ve gelen önerilerin yaklaşık % 60'ı bu doğrultuda oldu. Ancak, gelen önerilerin % 40'ı ise anadilimizde yayın yapma şansının kaybolacağı yönünde idi. Bu nedenle şimdilik Türkçe ve İngilizce yayın kabul etme politikasına devam etme kararı aldık ve mümkün olursa 2008 yılı itibari ile Türkçe yayımlanan makaleleri tam elektronik dergilik yaptığımız web sitemizde aynı anda İngilizce yayımlama kararı aldık.

Ulusal Dergilerimizin giderek kan kaybettiği ve ulusal yayınlara olan itibarın giderek azaldığı bilinen bir gerçektir. Bu durumu düzeltmek için akademik yükseltilmelerde bazı ufak değişiklikler yapmanın yararlı olacağına inanmaktayım.

1-Türk Tıp Dizini'nde yer alan dergilerde yayınlanan makalelere akademik yükseltilmelerde verilen puanın yükseltilmesi, yada ağırlığının değiştirilmesi.

2-Ulusal kaynaklı yabancı indekslerde (Pubmed, Excerpta Medica vb.) yer alan dergilerimizde yayımlanan makaleler için akademik yükseltilmelerde ek bir kategori ve puanlama sistemi geliştirilmesi ve bu puanlamanın SCI-Expanded kapsamındaki dergilere yakın bir oranda olması.

3-Akademik yükseltilmelerde her uzmanlık dalına ait dergilerde yayımlanan makaleler için asgari bir sayı belirlenmesi ve böylelikle Ulusal Dergilerimizin desteklenmesi.

4-Uzmanlık dernekleri ve üniversiteler tarafından yurtdışı dergilere gönderilen yayınlar için Ulusal Dergilerdeki yayınların kaynak olarak gösterilmesinin özendirilmesi ve desteklemesi.

Kaynaklar

1-http://www.yok.gov.tr/duyuru/atif_endex.htm

2-Onat A. *Bilimsel yayınlarımızdaki artışa niçin yeterince sevinemiyoruz? Cumhuriyet Bilim ve Teknik Derg* 934/5, Şubat 2005.

3-Yağmurlu A, Baskan S. *Akademik yükseltme ve atamalarda ulusal süreli yayınlarımız. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005. ed O Yılmaz. Baskı matbaası. 2005. Ankara. s 21-32*

4-<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=journals>

5-<http://www.thomsonscientific.com/cgi-bin/jrnlst/jloptions.cgi?PC=D>

6-http://www.yok.gov.tr/duyuru/pdf_2006_bolum/tum_universiteler.htm